

Aftenposten nr. 233.
10 Mai 1935.

Utenriksråd Esmarch blir sendemann i Kjøbenhavn.

Som kandidater til
stillingen som utenriks-
råd nevnes sende-
mennene Colban
og Jakhelln.

Utenriksråd Esmarch.

Efter hvad Aftenposten erfarer, vil utenriksråd Esmarch bli utnevnt til minister Huitfeldts efterfølger som sendemann i Kjøbenhavn.

Hr. Esmarch har som bekjent været utenriksråd siden embedets oprettelse i 1922. Han var dengang legasjonsråd ved legasjonen i Berlin og hadde tidligere været byråchef i Utenriksdepartementet.

I Stortingets konstitusjons- og utenrikskomité har der været ad-

skillig stemning for å nedlegge embedet som utenriksråd, da man har ansett stillingen for mindre nødvendig efter at de to ekspedisjonschefembeder er blitt gjenoprettet. I komiteens innstilling om Utenriksdepartementets budgett har enkelte

medlemmer forbeholdt sig å fremsette forslag i denne retning.

Hvis embedet som utenriksråd oprettholdes nevnes som kandidater i første rekke sendemennene Colban, London, og Jakhelln, Helsingfors.

Stavanger m 8
10 januar 1934.

Sendemann Colban dementerer.

Oslo: «Norges Handels- og Sjøfartstidende» har fått følgende dementi fra sendemann Colban:

«Norges Handels- og Sjøfartstidende» meddeler et rykte om at jeg skal ha stillet mig til disposisjon som utenriksminister for en arbeiderregjering, hvis en sådan blir dannet. Dette rykte avner ethvert grunnlag. Jeg har intet som helst kjennskap til hvilke planer arbeiderpartiet har med hensyn til en eventuell arbeiderregjerings sammensetning.

Tidens Tegn nr 212.
19 Sept. 1933.

Hvad legasjonen

i Paris gjorde for å hjelpe lærer Eide.

Gjennem det franske utenriksdepartement kom man ingen vei, men visekonsulen i Reims var meget aktiv.

Lærer Eide sendte legasjonen et takkebrev da han forlot Paris.

Legasjonssekretær Stang avviser de mot ham rettede beskyldninger.

Fra Utenriksdepartementet mottok vi igår de rapporter som er avkrevet legasjonen i Paris i anledning av dens bafatning med overfallet på lærer Thorbjørn Eide i Briey.

Lærer Eide med sykkel.

slagsmålet og den derpå følgende arrestasjon og rettsforfølgning antagelig bare skyldes hans manglende kjennskap til fransk. Hadde han forstått at folkene på landeveien vilde at han skulde fjerne det tyske flagg på sykkel, hadde han straks tatt det bort. Således forholdt han sig eksempelvis i Tsjekkoslovakiet, da han forstod at befolkningen der næret uvilje mot å se det tyske flagg. Det var forøvrig ikke hakekorsflagget han hadde på sykkel, men det tyske sort-hvit-røde riksflagg. Ulykken var, sa hr. Eide, at da en av folkene på veien pekte fremme på sykkelen og spurte „c'est boche?“, så forstod ikke Eide at mannen sikket til flagget likesom han heller ikke ante betydningen av ordet „boche“. Eide trodde at franskmannen mente boschlyset i sykkellykten (klokken var 11 om aftenen) og svarte med de få franske ord han kan „Oui, c'est bosch est bonne“. Da kastet franskmennene sig over ham — og så fulgte slagsmål og arrestasjon.

Legasjonen har konferert både med Eide og telefonisk med hans forsvarer om å appellere dommen. Eide hevder bestemt at han ikke har brukt kniv og legasjonen har av Eides forklaring det bestemte inntrykk at dette er riktig. Appellfristen er 10 dager, regnet fra torsdag 31. ds. For å kunne bedømme appellspørsmålet er det selvfølgelig nødvendig å ha et utskrift av dommen med premisser. Herom henvendte legasjonen sig igår telefonisk til domstolen i Briey som gav den merkelige opplysning at etter fransk lov kan man ikke få utskrift av annet enn en endelig dom. Man kunde altså ikke få utskrift av dommen før etterat appellfristen var utløpet. Domstolen uttalte at den eneste som hadde rett til å få utskrift av dommen før appellfristens utløp, var forsvarsadvokaten. Legasjonen telefonerte derefter til ham og bad ham om straks å begjære domsutskrift og sende den omgående til legasjonen. Så snart den er mottatt vil den bli innsendt. Legasjonen hadde dog det inntrykk av Eide selv at han ikke var så tilbøielig til å gå til en prosess nummer 2 i Frankrike. For det første vilde det jo medføre utgifter blandt annet derved at Eide måtte komme tilbake til Frankrike og opholde sig her nogen tid og for det annet foregår jo rettsforhandlingene på et sprog hvor Eide ikke kan følge med. Norsk tolk finnes ikke på de kanter av Frankrike, og med den tyske tolk som hadde vært tilstede under den nettop avsluttede sak, var det jo heller ikke gått så lett.

Eide har ved saken fått uforutsette utgifter. Sykkelen blev sterkt ramponert under slagsmålet, men ikke så tide at reparasjon ikke er mulig. Eide vilde la sykkelen reparere her og derefter sykke til Rotterdam og ta båten til Bergen. Han har betalt sin forsvars-

advokats regning med 300 francs, hvad der må ansees som meget moderat. Legasjonen har gitt Eide et lån på 800 francs mot hans skriftlige kvittering.

Efter bemyndigelse
Ulrich Stang.

I tilknytning til denne rapport fortsetter hr. Stang:

De i ovennevnte rapport inneholdte opplysninger er bygget på hr. Eides uttalelser til mig. Og uttalelsene er efter min overbevisning helt korrekt gjengitt. At hr. Eide bygger beskyldninger på avisreferater og feilaktige opfatte- de rikstelefonatsamtaler blir hans sak.

Det er tre angivelige opplysninger fra min side hr. Eide har betegnet som uriktige.

1) At jeg har uttalt at han førte hakekorsflagget på sykkelen. Det fremgår av ovenciterede rapport at jeg uttrykkelig har meddelt at hr. Eide ikke hadde hakekorsflagget på sykkelen.

2) At jeg har uttalt at han var i slagsmål. Det fremgår av ovenciterede rapport at jeg har meddelt at franskmennene kastet sig over ham — og så fulgte slagsmål og arrestasjon. Hr. Eide fortalte mig at han satte sig til motverge så godt han kunde. Og da blir det slagsmål. Om hvem der har skyld i slagsmålet har jeg i legasjonens rapport meddelt at franskmennene — fordi de følte sig sterkt fornærmet ved den uylkelige sproglige misforståelse, kastet sig over ham.

fra lærer Eide hvor han overfallet og arrestasjon om øieblikkelig assistent kunde bli løslatt tidsmok me tilbake til skolens beg august. For å vinne tid brev efter legasjonens sendt videre til nærmeste konsul, vicekonsulen i Reims anmodning om å foreta undersøkelser og rapport direkte til legasjonen i Paris morgen stod affæren om t i „Le Matin“ hvor Eide hadde trukket kn hadde slått til en av frans med en revolverkolbe.

LEGASJONEN HENVENDER SIG TIL DET FRANSKE UTENRIKSDEPARTEMENT.

Mandag morgen henvendte sig legasjonens representant for legasjonens franske utenriksdepartement avdeling og anmodet rett om snarest mulig gjennemyndigheter å skaffe legasjonens lysninger. Dagen efter mottok visekonsulen i Reims at han hadde fortalt at det efter undersøkelsene var godtgjort brukt kniv i slagsmålet vidneutsagnene var det at det var Eide som hadde

DET FRANSKE UTENRIKSDEPARTEMENTETS FREMDELSE
Samme dag påny det franske utenriksdepartementets rettsavdeling bedte opplysningene.
Den 29. august mottok legasjonens departementet i O. tert 26. august sendt — foruten hr. Eide av 17. mor og et til F. gjenpart av skrift til Utenriksdepartementet. Jeremiass skoledirektor Kr. gen. I disse to sterkt fremholdt

Legasjonssekretær Stang henviser i sin redegjørelse først til sin rapport av 1. september til Utenriksdepartementet.
Denne rapport lyder slik:
LEGASJONSSEKRETÆR STANG TILBAKEVISER EIDES BESKYLDNINGER
Paris, 1. september 1933.
Utenriksdepartementet.
Lærer Eide avla besøk på legasjonen igår. Han meddelte at årsaken til

Den 29. aug.
mottok legasjon-
partementet i O-
tert 26. august
sendt — foruten
hr. Eide av 17.
mor og et til F-
gjenpart av skri-
till Utenriksdepa-
mann Jeremiass
skoledirektør Kr-
gen. I disse to
sterkt fremholdt

Lærer Eide med sykkel.

så forstod ikke Eide at man ikke
til flagget likesom han heller ikke ante
betydningen av ordet „boche“. Eide
trodde at franskmannen mente bosch-
lyset i sykkellykten (klokken var 11
om aftenen) og svarte med de få fran-
ske ord han kan „Oui, c'est bosch est
bonne“. Da kastet franskmennene sig
over ham — og så fulgte slagsmål og
arrestasjon.

Legasjonen har konferert både med
Eide og telefonisk med hans forsvarer
om å appellere dommen. Eide hevder
bestemt at han ikke har brukt kniv
og legasjonen har av Eides forklaring
det bestemte inntrykk at dette er rik-
tig. Appellfristen er 10 dager, regnet
fra torsdag 31. ds. For å kunne bedøm-
me appellspørsmålet er det selvfølgelig
nødvendig å ha et utskrift av dommen
med premisser. Herom henvendte le-
gasjonen sig igår telefonisk til dom-
stolen i Briey som gav den merkelige
oplysning at etter fransk lov kan man
ikke få utskrift av annet enn en ende-
lig dom. Man kunde altså ikke få ut-
skrift av dommen før etterat appell-
fristen var utløpet. Domstolen uttalte
at den eneste som hadde rett til å få
utskrift av dommen før appellfristens
utløp, var forsvarsadvokaten. Lega-
sjonen telefonerte derefter til ham og
bad ham om straks å begjære doms-
skrift og sende den omgående til lega-
sjonen. Så snart den er mottatt vil den
bli innsendt. Legasjonen hadde dog
det inntrykk av Eide selv at han ikke
var så tilbøielig til å gå til en prosess
nummer 2 i Frankrike. For det første
vilde det jo medføre utgifter blandt
annet derved at Eide måtte komme
tilbake til Frankrike og opholde sig
her nogen tid og for det annet foregår
jo rettsforhandlingene på et sprog hvor
Eide ikke kan følge med. Norsk tolk
finnes ikke på de kanter av Frankrike,
og med den tyske tolk som hadde vært
tilstede under den nettop avsluttede
sak, var det jo heller ikke gått så
lett.

Eide har ved saken fått uforutsette
utgifter. Sykden blev sterkt ramponert
under slagsmålet, men ikke så ilde at
reparasjon ikke er mulig. Eide vilde
la sykden reparere her og derefter
sykle til Rotterdam og ta båten til
Bergen. Han har betalt sin forsvars-

advokats regning med 300 francs, hvad
der må ansees som meget moderat.
Legasjonen har gitt Eide et lån på 800
francs mot hans skriftlige kvittering.

Efter bemyndigelse
Ulrich Stang.

I tilknytning til denne rapport fort-
setter hr. Stang:

De i ovennevnte rapport inneholdte
oplysninger er bygget på hr. Eides ut-
talelser til mig. Og uttalelsene er efter
min overbevisning helt korrekt gjengitt.
At hr. Eide bygger beskyldninger
på avisreferater og feilaktige opfatte-
de rikstelefonatsamtaler blir hans sak.

Det er tre angivelige opplysninger
fra min side hr. Eide har betegnet som
uriktige.

1) At jeg har uttalt at han førte
hakekorsflagget på syklen. Det frem-
går av ovenciterede rapport at jeg ut-
trykkelig har meddelt at hr. Eide ikke
hadde hakekorsflagget på syklen.

2) At jeg har uttalt at han var i
slagsmål. Det fremgår av ovenciterede
rapport at jeg har meddelt at fransk-
mennene kastet sig over ham — og så
fulgte slagsmål og arrestasjon. Hr.
Eide fortalte mig at han satte sig til
motverge så godt han kunde. Og da
blev det slagsmål. Om hvem der har
skyld i slagsmålet har jeg i legasjo-
nens rapport meddelt at franskmennene
— fordi de følte sig sterkt fornærmet
ved den nyligkelige sproglige misforståelse — „kastet sig over ham“.

3) At jeg har uttalt at hr. Eide
ikke kunde fransk. Denne uttalelse
fastholder jeg. Hr. Eide sa selv til
mig at en ting er — med artiumskunn-
skaper — å kunne lese litt fransk —
med ordhok — og å kunne skrive litt
fransk — med ordbok — en annen
ting er å kunne snakke fransk så man
kan greie sig i samtaler — og følge
med i rettsforhandlinger. „Jeg spurte
uttrykkelig hr. Eide — i nærvær av
minister Colban som var tilstede under
den senere del av samtalen — om han
hadde kunnet følge med i de på fransk
førte muntlige rettsforhandlinger i
Briey og dertil svarte han nei.

Paris, den 15. september 1933.

Ulrich Stang.

DE NORSKE MYNDIG- HETERS BEFATNING MED SAKEN FØR RETTSAVGJØRELSEN.

Utenriksdepartementet har også
mottatt en skrivelse fra den Norske
legasjon i Paris hvori sendemann
Colban redegjør for de norske myn-
digheters befatning med saken.

Lørdag middag 19. august fikk
Det norske generalkonsulat et brev

fra lærer Eide hvor han fortalte om
overfallet og arrestasjonen, og bad
om øieblikkelig assistanse så han
kunde bli løslatt tidnok til å kom-
me tilbake til skolens begynnelse 26.
august. For å vinne tid blev dette
brev efter legasjonens råd straks
sendt videre til nærmeste norske
konsul, vicekonsulen i Reims, med
anmodning om å foreta nøiaktige
undersøkelser og rapportere snarest
direkte til legasjonen i Paris. Neste
morgen stod affæren omtalt i en no-
tis i „Le Matin“ hvor det sies at
Eide hadde trukket kniv og også
hadde slått til en av franskmennene
med en revolverkolbe.

LEGASJONEN HENVENDER SIG TIL DET FRANSKE UTENRIKSDEPARTE- MENT.

Mandag morgen henvendte en re-
presentant for legasjonen sig i det
franske utenriksdepartements retts-
avdeling og anmodet rettsavdelingen
om snarest mulig gjennom de lokale
myndigheter å skaffe legasjonen op-
lysninger. Dagen efter meddeler vi-
cekonsulen i Reims at han har snak-
ket med underprefekten i Briey som
hadde fortalt at det efter forunder-
søkelsene var godtgjort at det var
brukt kniv i slagsmålet, og efter
vidneutsagnene var det sannsynlig
at det var Eide som hadde stukket.
Det vilde bli reist straffesak mot
Eide og denne vilde bli pådømt 30.
august. Underprefekten hadde på
forespørsel uttalt at han ikke anså

Legasjonssekretær Stang henvi-
ser i sin redegjørelse først til sin
rapport av 1. september til Uten-
riksdepartementet.

Denne rapport lyder slik:

LEGASJONSSEKRETÆR STANG TILBAKEVISER EIDES BESKYLDNINGER

Paris, 1. september 1933.

Utenriksdepartementet.

Lærer Eide avla besøk på legasjo-
nen igår. Han meddeide at årsaken til

denne avreise var at han hadde
en av menneskehand, er helhets-
sam-

**DET FRANSKE UTEN-
RIKSDEPARTEMENT
FREMDELES TAUS.**

Samme dag purret legasjonen påny det fransk utenriksdepartements rettsavdeling for å få de utbedte opplysninger, men uten resultat.

Den 29. august om morgenen mottok legasjonen fra Utenriksdepartementet i Oslo en skrivelse dateret 26. august hvormed blev oversendt — foruten to privatbrev fra hr. Eide av 17. august, ett til hans mor og et til Fitjar Skulestyre — gjenpart av skrivelser av 24. august til Utenriksdepartementet fra lensmann Jeremiassen i Fitjar og fra skoledirektor Knut Markhus i Bergen. I disse to skrivelser blev det sterkt fremholdt at lærer Eide var herrerne Jeremiassen og Markhus personlig bekjent som en fredelig, stillfarende, pålitelig og klok mann om hvem ingen som kjente ham kunde tro at han hadde optrådt brutalt eller yppet krangel. Legasjonen sendte øieblikkelig vicekonsulen i Reims følgende telegram:

„Godhetsfullt meddel straks Eides forsvarer, advokat Malter i Briey at sjefen for det offentlige undervisningsvesen i Bergens distrikt, under hvilket henholder den skole hvor Eide er ansatt, uttaler at han har kjent Eide siden dennes barndom som en meget fredsommelig, bra, omsiktsfull mann.”

Om eftermiddagen samme dag telefonerte legasjonen til vicekonsulen i Reims for å forvisse sig om at telegrammet var kommet riktig frem, idet rettsforhandlingene skulde begynne den næste morgen. Vicekonsulen bekreftet at telegrammet var mottatt og tillå at forsvarsadvokaten hadde uttalt at telegrammet var av betydning for rettssaken og at han vilde benytte det i sin svarstale.

**ENDELIG ET SVAR FRA
DET FRANSKE UTEN-
RIKSDEPARTEMENT.**

Da saken mot lærer Eide vel var igang, 30. august, mottok legasjonen den lenge ventede skrivelse fra det franske utenriksdepartement. Her fremstilles saken i en litt annen form. Det hevdes at Eide under en trette hadde trukket kniven, og at derpå franskmennene hadde gått til angrep på ham. Videre he-

(Forts. siste side).

ter det at til tross for at Eide nætter at det gikk slik for sig, så synes lægeundersøkelsen å godtgjøre at det har foregått på denne måten.

Eide blev som bekjent dømt til 15 dages fengsel som ansåes avsonet med de 15 dager han hadde sittet i varetektarrest, og han blev derfor straks løslatt. Dette blev av legasjonen meddelt det norske utenriksdepartement telegrafisk. Dagen efter besøkte Eide legasjonen i Paris, og avgav da de uttalelser som omtales i legasjonssekretær Stanges redegjørelse.

**EIDE TAKKER LEGASJONEN! — OG EN NOTE
TIL DET FRANSKE
UTENRIKSDEPARTEMENT.**

Den 4. september mottok legasjonen følgende til sendemann Colban stiledede skrivelse fra hr. Eide:

„Idet jeg nu reiser bort fra Paris vil jeg ennu engang takke Dem for at De har bistått mig i den kjedelige affære, som jeg har vært oppe i. Jeg vil ennu videre være Dem taknemlig hvis De vil sende en sådan meddelelse til utenriksdepartementet som De nevnte. Dog ønsker jeg ikke at den får en sådan form at det ser ut som om jeg finner dommen rettfærdig, eller således at jeg på noen måte bindes til ikke å ta saken op igjen. Mot det uttrykk at domsgrunnlaget delvis er „une déposition” av mig ønsker jeg på det bestemteste å protestere. Det er en fordreining av sannheten av samme sort som de har forsøkt sig med før overfor mig. Da jeg således ved det andre forhör avgav min forklaring, vilde de få inn i den hvad de andre hadde sagt, for det var sannheten, sa de, ikke det jeg sa (De andre hadde avgitt hver sin forklaring før). Jeg nektet da absolutt å skrive under. I det hele behandlet de mig — med et mildt uttrykk — på en lite „fair” måte. Jeg er efter nu å ha tenkt over saken slett ikke blitt mildere stemt.

Og det vil bli svært vanskelig for mig når jeg kommer til Norge å bruke den rolige tone som De anbefalte mig. Som motvekt vil jeg dog fremholde at jeg i Paris er blitt meget vennlig behandlet overalt. Likeså har alle folk fra Syd-Frankrike som jeg har vært sammen med vært svært elskverdige overfor mig. Men i hele grenseområdet møtte jeg bare hat, uvennlighet og uhøflighet. Men jeg får se om jeg kan glemme noe av det.

Ennu engang min hjerteligste takk. Med megen akteise.

Thorbjørn Eide.”

Når hr. Eide i denne skrivelse hentyder til en henvendelse til det fransk utenriksministerium er sammenhengen den at Colban sa ham, at han gjerne vilde sikre sig at hans dossier her i Frankrike kom til å inneholde en opplysning om at han visstnok undlot å appellere da han nu måtte reise hjem, men dog ikke dermed vilde ha erkjent sig skyldig. Herom skrev Colban til utenriksdepartementet i Oslo den 5. ds. og foreslo at legasjonen blev bemyndiget til å sende en note som antydet. Samtidig oversendte legasjonen den nettop mottatte utskrift av dommen. Senere har Colban fra departementet fått meddelelse om at det er enig i at en note som foreslått blir sendt.

Før noten kan avsendes må der imidlertid innhentes et par faktiske opplysninger fra hr. Eide i Norge.

Tidens Tegn nr 216.
18 sept. 1933.

Blev Eide- saken for- søkt ned- dysset?

Av den norske lega-
sjon i Paris.

Lærer Eide fremsetter nye
alvorlige beskyldninger.

Fra vår egen korrespondent.

Bergen, 17. september.

Lærer Eides sak er fremdeles
det store samtaleemne i bygdene
her vestpå, og man imøteser med
spenning den bebudede redegjørel-
se fra legasjonen i Paris. Legasjo-
nens forhold har såvel offentlig
som mann og mann imellem vært
gjenstand for adskillig kritikk, og
de opplysninger som kommer frem
skal heller ikke tjene til å stille
vår representasjon dernede i noget
flatterende lys. Eide fremkommer
således i et intervju i bladet „Sunn-
hordland“ igår med den opsikts-
vekkende opplysning at man i lega-
(Forts. siste side)

sjonen ikke alene hadde undlatt å
yde ham nogen assistanse, men en-
dog har forsøkt å få saken neddys-
set. Eide uttaler:

Jeg fikk beskjed om å møte
i legasjonen så snart jeg kom til
byen, og dette høstes lovende ut.
Der tenker de nok å gjøre alt for
at jeg kan få opreisning for den
tort og sveie jeg hadde litt, tenkte
jeg. Men takk skal du ha. De had-
de fulgt saken med den største op-
merksomhet, oplyste de, men nu var
jeg jo sloppet fri, og de vilde be om
at jeg når jeg kom hjem til Norge
gjorde så lite blest om saken som
mulig, jeg burde si at det hele kom
av en kjedelig misforståelse.

Jeg blev meget mere forundret
over den mottagelse jeg fikk i le-
gasjonen, enn av dem som overfalt
mig, for de tok mig jo for å være
en tysker. Det var vennskapet le-
gasjonen ikke vilde sette på spill,
men om det var sitt eget private
vennskap innen sin omgangskrets
eller det var vennskapet mellom
Norge og Frankrike, det blev jeg
ikke klar over og er det fremdeles
ikke. Dette var all den hjelpen jeg
fikk fra den kant.

*Wigwagbladet nr 412.
20 aug. 1932.*

Varsko til Victoria Terrasse.

Utenriksdepartementet begikk et feilgrep da minister Colban i Paris blev sendt til Genf for å representere oss på nedrustningskonferansen og i Folkeforbundets råd. Hans nærvær i Frankrike viste sig nemlig påkrevet under de alvorlige og viktige handelspolitiske forhandlinger med dette land, som ennå ikke er avsluttet. Og som en understreken av dette feilgrep kom det benbrudd hr. Colban var utsatt for, da han omsider var blitt beordret tilbake til Paris. Det bandt ham til sykesengen på en tid da han helst burde ha sittet ved konferansebordet. Hvilke direkte følger feilgrepet og hr. Colbans beklagelige uhell kan ha hatt, tør vi ikke ha nogen mening om, men det hadde været bedre for forhandlingene, om ministeren som var forholdsvis ny i Paris hele tiden hadde været på sin stasjon. Den erfaring og sakskyndighet han representerer i Genf er stor, men ikke så stor at den er uundværlig for de andre norske representanter i Folkeforbundets by.

Skal vi nu oppleve noget lignende med de handelspolitiske forhandlinger som utvilsomt forestår i London, fordi minister Benjamin Vogt blir bundet til domstolen i Haag inntil Grønlandssaken er avgjort?

At disse forhandlinger kommer til å bli av betydning har vi i disse dager fått flere beviser for. Kanada later til å ha tvunget gjennom sine krav om en øket britisk toll på blandt annet norsk fiskehermetikk. For denne norske industrigren kan en slik toll få skjebnesvanger betydning. Og faremomentet blir understreket ved et annet telegram fra Ottawa til «Morgenbladet»: De avtaler som treffes

mellem de enkelte stater i The British Empire skal ikke utvides til å omfatte stater som står utenfor det. Selv om avtalene om preferanse for enkelte varer ikke blev så mange og satsene ikke så store, som de ivrigste imperialister håbet og utenforstående fryktet, viser iallfall denne overenskomst at empiretanken fremdeles er levende. De forventninger om en begunstiggelse for store kjøpere i England, som fra norsk side er blitt næret før Ottawa-konferansen er også hittil skuffet. Bare disse to momenter viser hvilke vanskeligheter forhandlinger med England kan komme til å by på. Flere dukker kanskje op før de kommer igang — la oss håbe, at de begynner jo før jo heller.

Å løse den knute som utenriksdepartementet har bundet sig selv ved å la minister Vogt representere Norge i Haag-domstolen på en tid da den fremragende diplomats nærvær i London synes å kunne bli særlig ønskelig, er en oppgave vi ikke kan påta oss. Men at den må løses er selvsagt; for tilfellet Colban viser hvor uheldig det er i bevegede tider å la en viktig legasjon bestyres av tilfeldig innkalte embedsmenn. Det er kanskje mulig at forhandlingene med Frankrike avslutter før forhandlingene med England kan begynne. Der ved blir handelsråd Smith, som nu er optatt i Paris og som skal ha en ambulerende virksomhet ledig, men mangeårig, ypperlig innarbeidet norsk minister i London er jo denne i og for sig vel kvalifiserte forhandler ikke.

Naturno m 161.

14 juli 1933.

Norges delegerte i Gent.

Som Norges delegerte til Folkeforbundets 14. ordinære forsamling, som aapnes i september førstkommende, er ved kongelig resolusjon av igaar opnevnt følgende:

Delegerte: 1) Stats- og utenriksminister Joh. Ludw. Mowinkel, 2) Stortingspresident, redaktør C. J. Hambro, 3) Stortingsmann, tidligere statsraad Jon Sundby.

Varamenn: 1) Norges sendemann i Paris E. Colban. 2) Generalsekretær Chr. Lange. 3) Læge Ingeborg Aas.

Legasjonsraad H. Birkeland og byraahef R. Andvord knyttes til delegasjonen efter Utenriksdepartementets nærmere bestemmelse.

Dagbladet nr 160
13 juli 1933.

Norge i Folkefor- bundet.

*Mowinckel, Hambro
og Sundby.*

Som Norges delegerte til Folkeforbundets 14. ordinære forsamling som åpnes i september førstkommende er ved kongelig resolusjon av idag opnevnt følgende:

Delegerte: 1) stats. og utenriksminister Joh. Ludw. Mowinckel, 2) stortingspresident, redaktør C. J. Hambro, 3) stortingsmann, tidligere statsråd Jon Sundby.

Varamenn: 1) Norges sendemann i Paris, E. Colban, 2) generalsekretær Chr. Lange, 3) læge, Ingeborg Aas.

Det har vært skikk, at venstre, høire og bondepartiet har hatt hver sin representant i delegasjonen; ifjor var det utenriksminister Braadland, hr. Hambro og hr. Lange. Det er betegnende, at bondepartiet i år har ønsket å være representert av hr. Sundby og ikke av sin egen utenriksminister gjennom to år hr. major Birger Braadland.

Land vandsposten m 1st
11 juli 1933.

I VESTERVEG

Av prost Nils Trædal.

IV.

Som vi veit er det serleg i Midt- og Nordveststatane nordmennene har busett seg her i Amerika: Wisconsin, Minnesota, Illinois, Iowa og Dakota.

Og som denne luten av landet no ligg der, dyrka og velstelt, saa er det eit fagert syn. Det er lett aa sjaa at vaare frendar har funne seg ein god buplass her — some meiner den beste landet eig.

Jamt over veit dei ogso om at dei har funne bra levevilkor. Vi maa ikkje tru at dei gaar her i stadig lengt etter gamlelandet. Rett nok har dei harde tider no. Og det faar dei nok merke. Men dei har tru paa presidenten og framtia. Litt lysning kann ein ogso merke — noko prisstigning og meir arbeidsrørsle. — Og dei er

villige til aa fylgje sine fremste menn langt for aa koma ut av uføret. Her er dei klar over at kan inflasjon gjera noko godt for det store, slitande folk, daa er det brotsverk aa halde ein høg dollar for den «nasjonale ære» si skuld. — Og her er dei klar over at det er livsfarleg om det internasjonale syn er av det slaget at det drep det nasjonale instinkt.

Amerikanaren gløymer ikkje kvar han er ifraa tilmed i det finaste internasjonale selskap.

I det heile — det er visse stortalande forkynnarar av det internasjonale evangelium eg trur vilde ha godt av ein Amerikatur.

— — —
Det «nasjonale» har jo sine serlege vanskar her — med dei mange nasjonalitetar. Det gjeld aa vera gode amerikanarar og samstundes berge det sermerkt verdifulle. Det gjeld aa tilføre Amerika det beste dei kvar for seg eig av arv.

Dette strevar notidens norske i dette landet med. — Soleis den store fylking av bygdelag. Dette er det dei vil: I truskap mot seg

sjølv aa yte det beste for sitt fedreland, Amerika.

Og derfor freistar dei aa halde si eiga livsline klar — fraa dei første utflyttartider til idag. Ein kan merke dette paa mange maater.

Soleis naar ein ser den vaknande interesse for aa samle og ordne gamle ting. Her maa ein tenke paa museet i Decorah der serleg professor Gjerset har gjort eit stort arbeid. Det er vondt aa tenke paa at han er sjuk — daa vi fekk helse paa han laag han tilsengs. Og han har so mykje ugjort — det skal mangesidig tilfang til so den norske saga i Amerika kann bli skriva.

Her maa eg nemne eit interessant utslag av viljen til aa skape tradisjon. — Ein forretningsmann her i Chicago, Isak Dale, som hadde sin barndomsheim i Mt. Horeb i Minnesota — har emgjort eit lite dalføre der til eit heilt ut norsk landskap — med elv, bruer, bakkar, skog og jord- og hagebruk. Og saa har han bygd smaa norske tømmerhus, spreidd utover og fylt dei med gamle norske og norskamerikanske ting. «Little Norge» heiter det og er verdt aa sjaa.

Det er da ogso valfart dit serleg

i somartiden — daa bur gamle fru Dale og andre av familien der i ferietiden: Eg var dit eit par gonger med eg var gjest hos formann (biskop) Green og frue — ho er Dales søster — og det var som ein liten heimtur kvar gong!

Den same trongen til tradisjon kan ein ogso merke paa dei minnehogtider dei held her for fedrane. Eg fekk høve til aa vera med paa ei av desse — i McIntosh, ein liten by paa 8—900 innbyggjarar i det nord-vestlege Minnesota. Det var 50-aarshøgtid for dei første «settlarane» der og vidt ikring. Ein herleg festdag! Om formiddagen var det eit veldig optog gjennom byen av alle slag kjøregreier — omlag eit halvt hundre, — fraa oksevogner til dei nyaste automobilar. Om ettermiddagen var det stort folkemøte med talar, song og musikk. Paa tribunen og like framfor den var det samla i hundrevis av desse rydningsmennene, no gamle og elitne — og ikring dei stod og sat yngre generasjonar i tusental.

Ei vidunderleg forsamling aa tala aat!

Fetteren min, — sonen til ein av dei fyrste nybyggjarane, Gun-

nar Husby fraa Øksendalen — John Husby — heldt tale der. — Guvernøren i Minnesota skulde vore andre talaren. Men han var sjuk og so maatte eg vera guvernør — for ein halvtime.

Om kvelden var det konsert i Auditoriet, der ei norsk jente — gift forresten — i norsk nasjonalbunad song «Søterjentens søndag» so eg mest gløynde kor myggen beit.

Det var ein vanleg yrkedag. Men det var sagt at det skulde vera millom 2 og 3000 bilar i byen den dagen! Ein maa ikkje tru at dei lever berre av eller for brød i dette landet heller — dei har trong til aa høyre livets tale. —

— — —
Denne same trongen som gjorde det muleg aa skapa Lutherdagen no siste søndag her i Chicago: eit veldig luthermøte i amfiteatret «Soldiers Field» som skal ha eitteplass for over 100 000 menneskje. Avisene sa at det var samla umlag 50 000 til dette møtet — og den lutherske arv var temaet baade for talarene og dei 2500 songarane. —

Dette var jo ingen serskilt norsk dag — men det var dagen igaar da «Sørlandet» kom.

Ein norsk og ein lang og ein varm dag. Og ein herleg dag for ein nordmann! Eg var med paa den amerikanske marinebaaten som møtte «Sørlandet» ute paa Michigansjøen — og vi heldt det gaaande med musikk, song og talar paa sjø og paa land til langt paa kveld. —

Ikkje vil eg freiste aa skildre det som gjekk for seg no — de faar eg heller gjera naar eg kjem heim. Men eitt vil eg peika paa: det store folkemøtet om ettermiddagen, det vart opna med bøn av biskop dr. Aasgaard. Soleis gjer dei det i det «vedslege» Amerika — like eins som dei opna heile denne store verdensutstillinga med bøn!

— — —
Utstillinga — det er ein heil by for seg sjølv det, med sine eigne bygningar, sine transportmidlar tillanda, paa sjøen og i luften, sine restaurantar og forsamlingshus, smaa og store, i fri luft og under tak. Og det er so mykje aa sjaa at ein vanleg stakkar tilslutt inkje ser. Men eitt blir han likevel var: at det er aa kalle ufatteleg at denne verdensbyen berre er 100 aar gamall. Eg undrast ikkje paa at amerikanarane er stolte av den farten!

Chicago har faatt uord paa seg — baade for sitt økonomiske vanstyre og sin serleg umoral. Ein høg embetsmann her, av norsk ætt, hevder at det er heilt urett. Og det vil eg tru er sant. Samstundes gav han skandinavane det beste skotsmaal. Og det svarar i alle høve til det inntrykk eg har faatt av vaare eigne frendar i dette landet. — Det var ein som sa til meg at eg maatte hugse, at eg truleg hadde møtt dei beste. — Javel, men kvart folk har rett til aa bli verdsett etter ein evne til aa fostre det verdifulle — ogsn det norske i Amerika.

Det vil alltid vera lett nok aa finna lyte — ogso her. Best trur eg likevel det er at dei finn dei sjølv — lastord fraa farande folk gjer sjeldan god gjerning. Dei er gløgge nok til aa finne sine eigne feil utan hjelp! Og eg har møtt so mykje av godt og so mange som har gledd meg, at det er heilt naturleg for meg aa bruke lovord — ikkje lastord.

Og eg vil inderleg vone at sambandet millom dei tvo greiner av det norske folket maa bli halde vedlike tvers over havet.

Lofart Tidende nr 65.
17 Mar 1932.

Mindre lojale diplomater bør avløses.

En soldat skal lystre, det samme må en diplomat. Hans disiplin må være ennå fullkomnere enn soldatens. Der er ingen befalingsmann til å støtte hans moral. Han er på forpost ute i forterrenget, hans pliktfølelse, almenånd og lojalitet, like meget som hans intelligens og klokskap er grunnbetingelser for hans brukbarhet.

Det het engang, ikke bare fra norsk, men også fra fransk side: Norge har Wedel, dermed var vårt forhold til Frankrike definert. Ennu kunde vi hatt Wedel, men vi har ham ikke i offisiell stilling lenger, om vi enn har ham. Nu klages der over, at vi ikke er helt bra betjent i Paris. Ministeren er i Geneve, legasjonssekretæren har samtidig fått permisjon og konsul Hassel fra Marseille bestyrer legasjonen. Dessuten har man unge folk. Konsul Hassel er, efter hvad det meddeles, en dyktig mann. Men ny i stillingen. Det er litt vanskelig å forstå, hvorfor Stang er permittert, nettop nu.

I London har vi Benjamin Vogt. Det er garanti for vårt forhold til Storbritannia, så lenge vi har ham der. Også andre legasjoner og viktige konsulater er sådan besatt, at vi kan nevne

navnet på innehaveren og dermed føle oss sikre. Men der er enkelte steder, hvor man spør: Hvem har vi egentlig der? Duer han —, er han lojal, når hans meninger ikke faller sammen med regjeringens?

Det forlyder, at enkelte skal være uenige med regjeringen i viktige nasjonale spørsmål. Der-til har de rett. Men en enkelt tjenestemann skal også ha uttalt det, og dertil hadde han ikke noensomhelst rett. Ikke engang i søvne, må landets betrodde ut-sendinger uttale sig slik, at det kan benyttes mot deres egen regjering.

En diplomat, som svikter sitt lands politikk, fordi han er uenig med sin regjering, handler som en forpostsjef, som bryter sin ordre, fordi han er uenig i overgeneralens disposisjoner. Den ene som den annen bør av-løses for alltid!

Lofats Tidende nr 97.
27 april 1932.

En tjenestemann som utmerker sig ved dyktighet og lojalitet, bør avansere. Er han nådd toppen bør han få hedersbevisninger. Omvendt bør en tjenestemann, som har vært åpenbart illojal eller som har vist uduelighet, utelukkes fra avansement. Er han alt på toppen, og han ikke direkte kan fjernes, må man kunne flytte ham til en stilling hvor han er mindre skadelig.

Det gjelder ganske særlig i den utenrikske tjeneste, at mangel på lojalitet må være absolutt diskvalifiserende.

"Lofart Tidende" nr 85.

13 april 1932.

Minister Colban er reist tilbake til Geneve — via Paris? — etterat hans erende her var tilendebragt. Dette var ikke som man fikk inntrykk av gjennom uttalelser til bladene å agitere for nedrustning. Etter hvad det forlyder hadde regjeringen ønsket ministerens personlige forklaring om visse av hans handlinger i Geneve og Paris. Den blev avgitt for noen dager siden.

Det meddeles nu, at legasjonsrådstillingen i Paris atter skal besettes, rimeligvis for, at legasjonen i Paris skal ha en ansvarlig mann tilstede, mens ministeren er optatt i Geneve.

Muligens vilde det være en praktisk ordning å la vår representant i Geneve, flytte til Paris. I sin nuværende stilling blir han jo til stadighet trengt tilside av de mange høie herrer som allikevel er i Geneve, og det er synd, ti br. Birkeland ansees å være en dyktig og samvittighetsfull mann.

I Paris vilde han få anledning til å bruke sine evner.

Oslo Aftenavis nr 78.
6 april 1932.

Sendemann Colban sluker Oslos sol iformiddag.

Verdens skjebne på vektskålen i Gent.

**Mislykkes forsøkene
nu vil det få uover-
skuelige følger.**

**Sendemann Colban
uttaler sig til
„Oslo Aftenavis“.**

— Det er deilig å være hjemme igjen, sier sendemann Colban. Han spaserer opover Karl Johan fra Østbanen, og myser smilende mot solen som han ikke har sett her i landet siden ifjor sommer. Siden den tid er der jo skjedd adskillig i verden, og meget som har betydning også for vår sendemann i Paris og vår sendemann i Genève. Nu er han hjemme for å konferere om de forskjellige problemer.

— Under Folkeforbundets eksistens har aldri problemene hopet sig op på en sånn måte som nu, sier sendemannen. Først og fremst har vi jo nedrustningskonferansen. Uendelig meget beror på at der kommer noget ut av den. Den må gi positivt resultat. Og Norges standpunkt er naturligvis at dette resultat blir så stort, som mulig.

— Men det ser svært smått ut foreløbig?

— Det er sant at konferansen

alt har sittet samlet i omkring seks uker, og bare såvidt har begynt å røre ved de mange såvel politiske som tekniske problemer som det er dens oppgave å behandle. Men tiden har allikevel ikke vært bortkastet. Delegasjonene har fått føling med hverandre, og den stedfunne generaldebatt har iallfall bragt det resultat at alle har erklært sig villige til ærlig og redelig å samarbeide for å finne mulige løsninger.

— Men kan overhodet slike løsninger tenkes?

— Det siste konferansen gjorde før den skiltes før påsken, var å beslutte at når den igjen møtes den 11. april, skal den gå like løs på de politiske problemer. Debatten den første uken blir sikkert overordentlig interessant og bestemmende for de linjer konferansen derefter kommer til å følge.

— Men hvis der nu på en eller annen måte skulde opstå brudd?

— Uten å undervurdere de umåtelige vanskeligheter har jeg for mitt personlige vedkommende det beste håp om at situasjonens alvor og de uoverskuelige følger av et negativt resultat vil virke meget sterkt i retning av positive resul-

Nationalbanken gir.

**Godt resultat for Mölnbacka-
Trysil.**

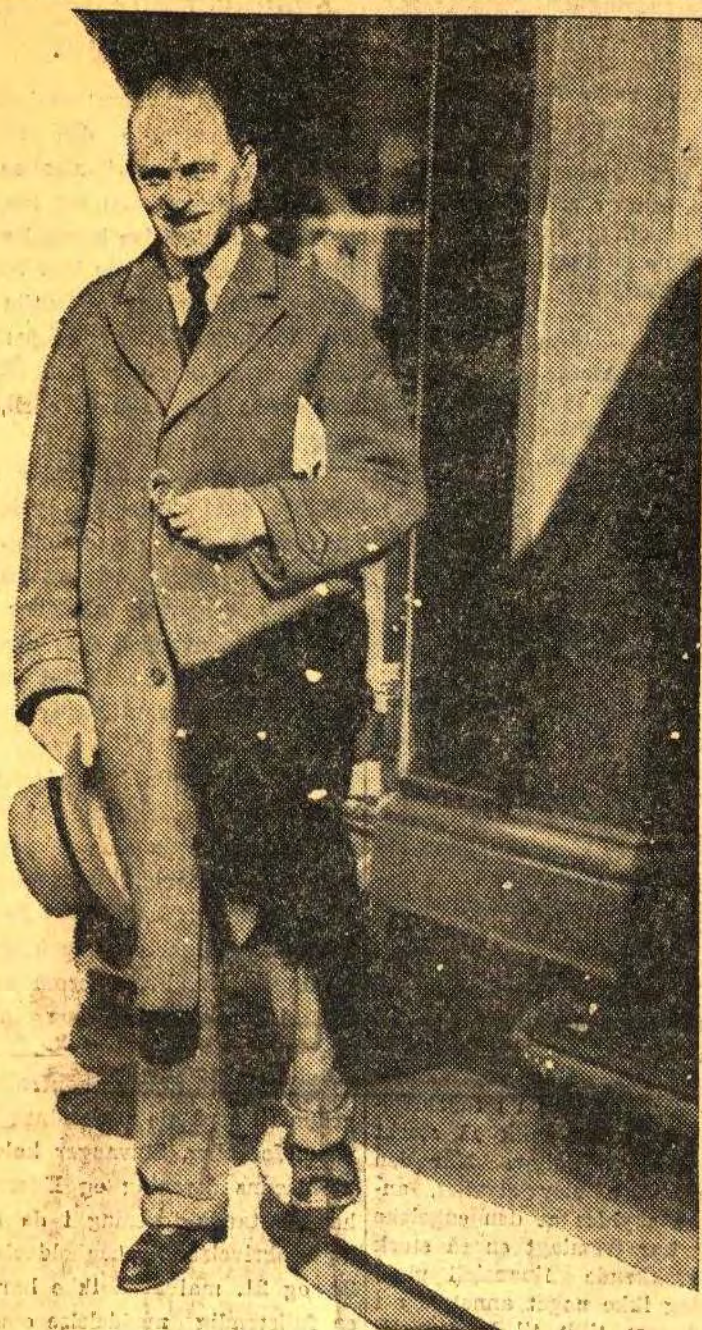
I A/B Mölnbacka-Trysil har driften vært meget god. Vi har hele året gått med full produksjon på kraftpapirfabrikkene. Cellulosefabrikkene har også gått bra, men omsetningen har dog vært noget mindre enn ifjor. Vi har i våre skoger i Mölnbacka i år avvirket bare 106,235 kubikkmeter mot året før 125,000 kubikkmeter.

Hvad angår de amerikanske fabrikker Watferfalls Paper Mills, så er regnskapet der i år meget lite tilfredsstillende. Forholdene er vanskelige i Amerika, verre enn de fleste andre steder.

**Skogselskapenes driftsresultat er
tragisk.**

Hvad angår våre skogselskaper, spesielt Gravbergskogens A/S, så er jo resultatet, 13,000 kubikkmeters drift med et underskudd av 96,000 kroner, nærmest tragisk. Det bekrefter sig stadig hvor vanskelig det er for en stor bedrift å drive skogsaffærer, spesielt når prisene går nedover. Administrasjonsutgifter etc. som hos en mindre skogeier ikke eksisterer, sluker gjerne hele fortjenesten og mer enn det.

"Oslo Aftenavis" nr 78.
6 april 1932.

Sendemann Colban slirker Oslos sol iformiddag.

Verdens skjebne på vektskålen i Genf.

sig op på en samme måte som nu, sier sendemannen. Først og fremst har vi jo nedrustningskonferansen. Uendelig meget beror på at der kommer noget ut av den. Den må gi positivt resultat. Og Norges standpunkt er naturligvis at dette resultat blir så stort som mulig.

— Men det ser svært smått ut foreløpig?

— Det er sant at konferansen

(Forts. s. 5)

land, nedla den offentlige anklager

alt har sittet samlet i omkring seks uker, og bare såvidt har begynt å røre ved de mange såvel politiske som tekniske problemer som det er dens oppgave å behandle. Men tiden har allikevel ikke vært bortkastet. Delegasjonene har fått føling med hverandre, og den stedfunne generaldebatt har iallfall bragt det resultat at alle har erklært sig villige til ærlig og redelig å samarbeide for å finne mulige løsninger.

— Men kan overhodet slike løsninger tenkes?

— Det siste konferansen gjorde før den skiltes før påsken, var å beslutte at når den igjen møtes den 11. april, skal den gå like løs på de politiske problemer. Debatten den første uken blir sikkert overordentlig interessant og bestemmende for de linjer konferansen deretter kommer til å følge.

— Men hvis der nu på en eller annen måte skulde opstå brudd?

— Uten å undervurdere de umåtelige vanskeligheter har jeg for mitt personlige vedkommende det beste håp om at situasjonens alvor og de uoverskuelige følger av et negativt resultat vil virke meget sterkt i retning av positive resultater.

— Jeg ser av avisene at Folkeforbundets finanskomité har levert en rapport som skal behandles av rådet den 12. april.

— Dette er et annet stort og viktig problem. Det gjelder å hjelpe de mindre stater i Mellem-Europa og Sydøst-Europa, og særlig da Østerrike, Ungarn, Bulgaria og Grekenland til å vinne over de finansielle vanskeligheter som den økonomiske verdenskrise har skapt også for dem. Hvor viktig problemet er, viser sig i det at nettopp nu idag er det, om enn ut fra et noget annet synspunkt, gjenstand for forhandlinger i London mellom Storbritannias, Frankrikes, Italias og Tysklands utenriksministre eller deres representanter.

— Kan man nærmere klarlegge den eventuelle sammenheng mellom

de økonomiske og de militære problemer som Folkeforbundet arbeider med?

— I instruksjonen for den norske delegasjon til nedrustningskonferansen var oppmerksomheten nettopp henledet på sammenhengen mellom den økonomiske nedrustning og den militære. Omstendighetene har nu villet at begge problemer påtvinger sig verdens oppmerksomhet samtidig.

— Der har vært klaget over at Folkeforbundet arbeidet meget langsomt under den kinesisk-japanske konflikt.

— Det var en meget kraftig resolusjon som Folkeforbundsforsamlingen vedtok etter en debatt hvorunder der fra mange hold, blandt annet også fra Norges utenriksminister, blev pekt på sakens overordentlige betydning også for Folkeforbundets anseelse og fremtid. Saken blev henvist til en nittemannskomite, som igjen vil avgi rapport til forsamlingen. Hvad der videre vil skje i dette vanskelige spørsmål, vil da vise sig.

STORTINGSLOVER.

Ludv. Mowinckel passerer en av
il stortingsmøtet idag.

borgsaken, at den gav konsesjon stikk
i strid med Odelstingets beslutning og
dermed hele grunnlaget for sin til-
værelse. Taleren fremhevet også
meget sterkt at den konsesjon som
bonderegjeringen gav var farligere,
skadeligere for landet enn den tidli-
gere regjerings. Bonderegjeringen
stod helt fritt. Da det viste sig
— Fortsettes 10. side. —

Nedrustingskonferansen

**må
føre til et
resultat.**

**Minister
Colban i
Oslo idag**

*Sendemann Col-
ban, fotografert
for Dagbladet på
Grand i formid-
dag.*

Minister Erik Colban har benyttet påskeferien i Genève til å komme hjem til Oslo for noen få dager, for å konferere med utenriksministeren om forskjellige spørsmål i forbindelse med nedrustingskonferansen og legasjonen i Paris.

Dagbladet hadde i formiddag en samtale med ministeren på Grand før han gikk til Viktoria Terrasse.

— Jeg er svært glad for å være hjemme igjen, uttaler han. Det er jo nu nokså lenge siden jeg sist var her — i august ifjor og siden den tid har begivenhetene utviklet sig raskt. Oppgavene har fulgt slag i slag både på

det økonomiske og handelspolitiske område. Dette har gjort det vanskelig å komme fra i Paris. I slutten av januar reiste jeg til Genève, hvor oppgavene har vært altfor rikelige. Først hadde vi et ikke uviktig råds-møte i Folkeforbundet, hvor den japansk-kinesiske konflikt spilte en fremtredende rolle. En- nu før rådsmøtet var ferdig begynte nedrustingskonferansen og for den som kjenner nedrustingsproblemets uendelig omfat- tende materiale såvel av politi- ske som av tekniske vanskelig- heter behøver jeg ikke å un- derstreke hvor allsidig arbeidet

Fortsettes 2. side, 4. spalte.

19 februari 1932.

Handelsstidningen

19 februari 1932

Ledande artikel: Tala är silver, tiga är guld	s. 10
Rapporter från främmande länder. Bokrecensioner av C. S—g.	s. 3
Ett par nypptäckta göteborgs-porträtt. Av museiintendenten Sven T. Kjellberg	s. 3
Pressopinion	s. 2
Riksdag	s. 4
Utlandsöversikt	s. 5
Officiella nyheter	s. 9
Handel och sjöfart	s. 12
Radioprogram	s. 14
Idrottsnytt	s. 14

Viktiga frågor i Snlitemaaffären stå alltjämt ohesvarade.	s. 2
Frankrike förklarar det tyska nedrustningsförslaget oantagligt	s. 5
Hindenburg står ännu utan motkandidat	s. 5
Gasverkets utvidgning beslutad.	s. 8
De låga dödssiffrorna ha ekonomisk grund	s. 8
Ny statshjälp åt stenindustrien.	s. 10
Förhandlingarna i Shanghai strandade	s. 11
Painlevés första försök misslyckades	s. 11
Skadeståndsrisker för utländska fartyg i ryska hamnar	s. 12

Tala är silver, tiga är guld.

Tillfälligheter förläna under tondom människors ord en betydelse, som dessa i och för sig icke kunna göra anspråk på. Slumpen har för ett ögonblick fört dem inom strålkastarens ljuskägla, nästa ögonblick äro de åter uppslukade av mörkret. Där försvinna de helt. De utstråla icke själva något ljus. Deras stämma hörs icke, för de ha ingenting att säga. Det är bara några korta ögonblick, som det slumpat sig så, att de uppmärksammas. Och efter denna grymma exponering få de som sagt ånyo gå in i den ohetydlighet, där de höra hemma.

Bland den manstarka hop, som Sverige sänt ned till avrustningskonferensen, befinner sig också redaktören för tidningen "Arbetet" i Malmö. Han är en snäll och välartad socialdemokrat, i vilken hr P. A. Hansson finner ett gott behag. Karlen gör i och för sig ingen förtret. Han skulle rätt obemärkt fått mäs sig fram till de äreställen, vilka som ett slags ålderstillägg falla på varje rättsinnig socialdemokrats lott, om han icke råkat komma med i vår delegation. Han har haft oturen, att ett ögonblick komma i det utsatta läget, där hans ord hliva bemärkta. Det var otur, mindre för honom än för det land, på vilket hans uttalanden alltid i någon mån återfaller.

För all del, vi äro inte gripna av någon förtvivlan. Sverige är ingalunda det enda land, som har att dragas med något tvivelaktiga exponenter för statskloket. Det ena landet har knappt något att förebrå det andra. Anställes en clearing länderna emellan för de grodor deras dii minores låta skutta fram, skulle nog en allmän kvittning hliva resultatet.

åthävor skulle haft någon som helst annan påföljd än en ironisk förvåning hos rådets övriga medlemmar, säger han icke. Det förefaller, som om han trodde det. Möjligen menar han, att själva ordet skulle ha känts befriande. Även den maktlöse tycker, att ett rejält svärord lättar hjärtat.

Vi känna icke, vilka tankar hr Colban hyser, eller vilka planer han väver. Hans tystnad talar för hypotesen, att det är en klok karl. För det första är konflikten borta i yttersta Östern mycket invecklad. Bierkneiper-nas statskloke finna den förstas klar som det spad, i vilket deras korvar simma. Det stygga Japan har överfallit det fredliga Kina. Inkräktaren skall tuktas. Därmed basta! De äro så väldigt duktiga sådana där kraftkarlar.

Bortsett från att saken är betydligt mera invecklad, och att Japan endast i de enkla själars uppfattning, vilka icke räkna med andra färger än svart och vitt, avtecknar sig som en nattsvart bov, så kan man ju fråga: vem skulle tukta Japan? Japan är en stormakt. Beslöte rådet gripa till hårdhandskarna, så skulle väl detta innebära, att först ekonomiska och sedan militära mått och steg måste vidtagas. Det bleve näppeligen Norge, vars militära maktutveckling komme att fälla utslaget. Vi känna oss livligt övertygade om att samtliga skandinaviska stater skulle undslå sig för alla krigiska äventyr. Ingen av dem skulle vilja avbryta affärerna med Japan. Den danske nrikesministern, dr Munch, denna avrustningens ståndaktige tennsoldat, som "Arbetet" ställer som en lysande kontrast mot hr Colban, skulle väl näppeligen vara pig på att draga ut på härnad i österled.

Det är stormakterna, främst Storbritannien, som skulle få bära stridens tunga och hetta. Storbritannien har stora ekonomiska och politiska intressen i Östern. Hela imperiets väl och ve kan hänga på utvecklingen där borta. Då vore det väl litet mycket begärt, att Storbritannien skulle låta hr Colban förestäva sig sin hållning. Hr Colban är inte dummare än att han inser detta och rättar sig därefter. Det ovet, detta renderar honom torde han bära med jämnmot. Har han sinne för humor, så sätter han värde på den svenske delegatens uppträdande.

Säkert är han honom icke gramse. Det är ingen annan heller som det är. Herre Gud, den tiden är ju länge sedan förbi, när man tyckte, att det var så riksviktigt, att var och en som på en än så blygsam post företrädde sitt land, höll tand för tunga. Vi ha lärt oss den djupa levnadsvisdomen i orden: "trindskallar ä vi allibopa". Man får vara belåten och tacksam, om några kloka komma med bland dem, som företräda medelmåttigheten. Den måste ju vara representerad; det vore ett övergrepp att styra och ställa för den, som om den icke med antalet rätt kunde göra anspråk på att ha ett ord med i laget. Hr Vougt företräder den på ett lyckligt sätt. Hans vrede mot den tysta norrmannen och hans egen talförhet illustrera hans oförmåga att fatta det gamla ordet: tala är silver, tiga är guld.

misk grund	s. 8
Ny statshjälp åt stenindustrien	s. 10
Förhandlingarna i Shanghai strandade	s. 11
Painlevés första försök misslyckades	s. 11
Skadeståndsrisker för utländska fartyg i ryska hamnar	s. 12

Tala är silver, tiga är guld.

Tillfälligheter förläna understundom människors ord en betydelse, som dessa i och för sig icke kunna göra anspråk på. Slumpen har för ett ögonblick fört dem inom strålkastarens ljuskägla, i nästa ögonblick äro de åter uppslukade av mörkret. Där försvinna de helt. De ntstråla icke själva något ljus. Deras stämman hörs icke, för de ha ingenting att säga. Det är bara några korta ögonblick, som det slumpat sig så, att de uppmärksammas. Och efter denna grymma exponering få de som sagt ånyo gå in i den obetydlighet, där de höra hemma.

Bland den manstarka hop, som Sverige sänt ned till avrustningskonferensen, befinner sig också redaktören för tidningen "Arbetet" i Malmö. Han är en snäll och välartad socialdemokrat, i vilken hr P. A. Hansson finner ett gott behag. Karlen gör i och för sig ingen förtret. Han skulle rätt obemärkt fått mas sig fram till de äreställen, vilka som ett slags ålderstillägg falla på varje rättsinnig socialdemokrats lott, om han icke råkat komma med i vår delegation. Han har haft oturen, att ett ögonblick komma i det utsatta läget, där hans ord bliva bemärkta. Det var otur, mindre för honom än för det land, på vilket hans uttalanden alltid i någon mån återfaller.

För all del, vi äro inte gripna av någon förtvivlan. Sverige är ingalunda det enda land, som har att dragas med något tvivelaktiga exponenter för statskloket. Det ena landet har knappt något att förebrå det andra. Anställes en clearing länderna emellan för de grodor deras dii minores låta skutta fram, skulle nog en allmän kvittning bliva resultatet.

"Arbetets" redaktör har på ledande plats i sin tidning riktat ett ettrigt angrepp på Norges representant i rådet, minister Colban. En del små nätta insinuationer krydda artikeln. Det heter, att Norges hållning vid rådets behandling av den mandsjuriska frågan förestavats av hopp om återtjänster när Grönlandsfrågan skall avgöras av domstolen i Haag. Det antydes vidare, att hr Colban försökt ställa sig in i akt och mening att bliva Sir Eric Drummonds efterträdare. Dessa små antydanden om skumma bevekelsegrunder bakom den norska representantens hållning ha den allsurnade doft som stiger ur klaffarenas ovärdade munhålor.

Den hållning, bakom vilken "Arbetets" redaktör spårar de ljusskygga beräkningar, han beskyller hr Colban för, har varit den försiktiga tystnadsens. Rådet klandras för att det icke ryckt upp sig "till der befriande handling, som en växande opinion i alla länder kräver". Hr Colban borde, menar hans kritiker, ha yrkat på kraftiga åtgärder mot Japan. Huruvida han håller för sannolikt, att slika malliga

Desiote rådet gripa till handhandskarna, så skulle väl detta innebära, att först ekonomiska och sedan militära mått och steg måste vidtagas. Det bleve näppeligen Norge, vars militära maktutveckling komme att fälla utslaget. Vi känna oss livligt övertygade om att samtliga skandinaviska stater skulle undslå sig för alla krigiska äventyr. Ingen av dem skulle vilja avbryta affärerna med Japan. Den danske utrikesministern, dr Munch, denna avrustningens ståndaktige tennsoldat, som "Arbetet" ställer som en lysande kontrast mot hr Colban, skulle väl näppeligen vara pigg på att draga ut på härnad i österled.

Det är stormakterna, främst Storbritannien, som skulle få bära stridens tunga och hetta. Storbritannien har stora ekonomiska och politiska intressen i Östern. Hela imperiets väl och ve kan hänga på utvecklingen där borta. Då vore det väl litet mycket begärt, att Storbritannien skulle låta hr Colban förestava sig sin hållning. Hr Colban är inte dummare än att han inser detta och rättar sig därefter. Det ovett, detta renderar honom torde han bära med jämnmot. Har han sinne för humor, så sätter han värde på den svenske delegatens uppträdande.

Säkert är han honom icke gramse. Det är ingen annan heller som det är. Herre Gud, den tiden är ju länge sedan förbi, när man tyckte, att det var så riksviktigt, att var och en som på en än så blygsam post företrädde sitt land, höll tand för tunga. Vi ha lärt oss den djupa levnadsvisdomen i orden: "trindskallar ä vi allihopa". Man får vara belåten och tacksam, om några kloka komma med bland dem, som företräda medelmåttigheten. Den måste ju vara representerad; det vore ett övergrepp att styra och ställa för den, som om den icke med antalets rätt kunde göra anspråk på att ha ett ord med i laget. Hr Vougt företräder den på ett lyckligt sätt. Hans vrede mot den tysta norrmannen och hans egen talförhet illustrera hans oförmåga att fatta det gamla ordet: tala är silver, tiga är guld.